

PRZESTRZEŃ POLITYKI I SPRAW WYZNANIOWYCH
Jubileusz 75-lecia urodzin Profesora Janusza Osuchowskiego
i dedykowana mu *liber amicorum*

Honorowanie księgą jubileuszową członków wspólnoty akademickiej jest szacownym i niezmiernie miłym obyczajem akademickim. W końcu października 2004 r. środowisko naukowe Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego uczciło w ten sposób jubileusz Profesora dr. hab. Janusza Osuchowskiego. Wśród gości przybyłych na uroczystość byli: dziekan Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW prof. dr hab. Grażyna Ulicka, dyrektor Instytutu Nauk Politycznych UW prof. dr hab. Tadeusz Mołdawa, współpracownicy Jubilata, jego uczniowie i liczni goście.

Profesor J. Osuchowski jest związany z Instytutem Nauk Politycznych UW od początku istnienia tej placówki, tj. od 1967 r. Spędził w niej całe swoje akademickie życie. Tu doszedł do emerytury (1998 r.), lecz nadal jest aktywny, pracując na pół etatu naukowo i dydaktycznie. Życie zawodowe Jubilata ułożyło się tak, że został prawnikiem i nauczycielem akademickim, prywatnie zaś zawsze był i w miarę możliwości nadal jest wielbicielem teatru, a nade wszystko zamiłowanym geografem amatorem.

W środowisku akademickim Profesor J. Osuchowski znany jest jako znakomity dydaktyk podstaw prawa oraz dydaktyk i znawca szeroko pojmowanych zagadnień wyznaniowych. Jest autorem opublikowanej w 1967 r. rozprawy doktorskiej pod tytułem *Prawo wyznaniowe Rzeczypospolitej Polskiej 1918-1939 (Węzłowe zagadnienia)*. Inną ważną publikacją Jubilata była rozprawa habilitacyjna pt. *Państwo ludowe a Kościół rzymskokatolicki w Polsce w latach 1944-1948. Studium z zakresu stosunków władzy*. Jej konsekwencją był awans zawodowy Jubilata w UW (1981 r.), na który czekał kilka lat, gdyż wcześniej urzędnicy partyjni blokowali tę publikację.

Księga przygotowana w hołdzie dla Profesora J. Osuchowskiego¹ i ofiarowana Jubilatowi jest wyrazem szacunku jego przyjaciół oraz współpracowników z Uniwersytetu. Wśród nich są przedstawiciele różnych po-

¹ *Przestrzeń polityki i spraw wyznaniowych. Szkice dedykowane Profesorowi Januszowi Osuchowskiemu z okazji 75-lecia urodzin*, red. nauk. B. Górowska, JNP UW, Warszawa 2004, ss. 571.

kolei i specjalności naukowych. Wielu autorów było uczniami Profesora Janusza Osuchowskiego. Wewnętrzna różnorodność tematyczna księgi wynika ze swoistej interdyscyplinarności politologii i środowiska naukowego, w którym działa Jubilat.

Publikacja składa się z trzech części. Pierwszą wypełnia laudacja ku czci Jubilata, szkic autobiograficzny oraz zestawienie wybranych publikacji J. Osuchowskiego (s. 7-17).

W drugiej części, zatytułowanej „Instytucje i zachowania polityczne” (s. 21-245), znajduje się 13 artykułów odzwierciedlających zainteresowania i przemyślenia ich autorów: O. Annusewicz, *O naturze preferencji politycznych, czyli racjonalne i irracjonalne przesłanki decyzji wyborczych*; I. Bokszezanin, *Kryzys chadecji włoskiej i erozja jej elektoratu w latach 90. XX wieku*; R. Chruściak, *Prawne podstawy przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*; J. Falski, *Konstytucyjna zasada równości w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Przegląd, analiza, ewolucja*; L. Graniszewski, *Relacje między partnerami społecznymi i parlamentem w Polsce*; A. Magierska, *O uwikłaniu historii najnowszej w politykę*; A. Materska-Sosnowska, *Zarys genezy Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polskiej*; T. Mołdawa, *Aktywność polityczna obywateli w systemie demokratycznym*; A. Raczyńska, *Współczesna demokracja – wyzwania i dylematy*; A. Rothert, *Polityczne aspekty feminizmu*; T. Słomka, *Model głowy państwa w Europie Środkowowschodniej w okresie realnego socjalizmu*; G. Spytek-Bandurska, *Komisja Trójstronna jako instytucja dialogu społecznego w Polsce*; G. Ulicka, *Płaszczyzny podziału lewica – prawica na scenie politycznej*.

Do „wyznaniowych” zainteresowań Profesora J. Osuchowskiego nawiązało w księdze 16 autorów. W trzeciej części zatytułowanej „Czynniki wyznaniowe w życiu publicznym” (s. 249-568) piszą: B. Górowska, *Kościoty i środowiska o charakterze wyznaniowym w Polsce wobec referendum konstytucyjnego w 1997 r.*; W. Jakubowski, *Status prawny i ewolucja rozwiązań ustrojowych Państwa Miasta Watykańskiego (wybrane zagadnienia)*; C. Janik, *Stowarzyszenie „Neutrum” w społeczeństwie obywatelskim*; K. Karolczak, *Państwo i religia we współczesnej Japonii*; W. Konarski, *Rola Kościoła katolickiego w procesie ewolucji polityczno-ustrojowej niepodległej Irlandii*; Z. Łyko, *Ewangeliczna zasada relacji kościoła i państwa*; J. M. Niepsuj, *Idea pokoju w relacjach państwo–Kościół katolicki w Polsce (okres stalinowski)*; M. Pietrzak, *Nierzymkokatolickie kościoły i związki wyznaniowe w Rzeczypospolitej Polskiej (1989-2000)*;

E. Pietrzyk-Zieniewicz, *Myślenie islamu, myślenie islamem (o specyfice zachowań w kulturze muzułmańskiej)*; M. T. Staszewski, *Stosunki wyznaniowe w Republikach Czeskiej i Słowackiej (regulacje prawne z lat 1989-1992)*; A. Szustek, *Kilka uwag na temat Akcji Katolickiej w Polsce na przełomie XX i XXI wieku*; J. Szymanek, *Stosunki państwa ze związkami wyznaniowymi w świetle postanowień Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r.*; A. Szymański, *Zakres recepcji zasad i instytucji demokratycznych na gruncie islamu*; K. Urban, *Świadkowie Jehowy w Polsce w latach 1950-1963. Przyczynek do likwidacyjnej tendencji w polityce wyznaniowej państwa*; K. Urbaniak, *System wyborczy na urząd papieża w świetle Konstytucji Apostolskiej „Universi Dominici gregis”*; A. Wierzbicki, *Konflikty wyznaniowe na Ukrainie*.

Dzięki pracy wymienionych autorów powstała nie tylko *liber amicorum*, odebrana ze wzruszeniem przez Jubilata, ale także publikacja – należy żywić taką nadzieję – interesująca dla obserwatorów szeroko pojmowanych stosunków wyznaniowych w Polsce i świecie współczesnym.

Beata Górowska

PRYMAT SUMIENIA W POLITYCE

**Wykład prof. Rocco Buttiglione w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim,
12 stycznia 2005 r.**

W dniu 12 stycznia 2005 r. w Auli im. Stefana kard. Wyszyńskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego prof. dr Rocco Buttiglione wygłosił wykład pt. *Prymat sumienia w polityce*. Organizatorem spotkania był dyrektor Instytutu Jana Pawła II ks. prof. dr hab. Tadeusz Styczeń. Warto zwrócić uwagę, że od 1994 r. prof. Buttiglione jest doktorem honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a do głównych obszarów jego badań należy myśl Karola Wojtyły oraz zagadnienia związane z obecnością chrześcijan w życiu politycznym.

Wygłoszony po polsku wykład stanowił wielowątkową refleksję nad wystarczalnością gwarancji wolności religijnej w prawie Unii Europejskiej, realizacją zasady równouprawnienia w praktyce instytucji wspólno-